

گفتمان امامت

جلد دوم

پاسخ به سوالات دانشور اردنی

تألیف

مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی

سید محمد سعید حکیم مدظلہ

سرشناسه: طباطبائی حکیم، محمد سعید، ۱۳۲۵ م.
 عنوان قراردادی: فی رحاب العقیده، فارسی.
 عنوان و نام پدیدآور: گفتمان امامت / تألیف: سید محمد سعید حکیم؛ ترجمه و نگارش: هیئت تحریریه مؤسسه پژوهشی روضه العباس علیه السلام.
 مشخصات نشر: قم: روضه العباس علیه السلام، ۱۳۹۳ هـ.ش.
 مشخصات ظاهری: ۳ ج.
 شابک: ۵-۳۴-۶۴۳۱-۶۰۰-۹۷۸.
 وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: شیعه، عقاید، دفاعیه‌ها و ردیه‌ها، پرسش‌ها و پاسخ‌ها، اهل سنت، عقاید، دفاعیه‌ها و ردیه‌ها، پرسش‌ها و پاسخ‌ها.
 شناسه افزوده: مؤسسه پژوهشی روضه العباس علیه السلام.
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۹۰۴۱ ف ۲ ط BP۸/۲۰۶/
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۱.
 شماره کاتالانسی ملی: ۳۶۱۳۳۵۷.

این کتاب با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 به چاپ رسیده است.

گفتمان امامت ج ۲/

تألیف: مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی سید محمد سعید حکیم مد ظله
 ترجمه و نگارش: هیئت تحریریه مؤسسه پژوهشی روضه العباس علیه السلام
 ناشر: نشر روضه العباس علیه السلام
 امور فنی و رایانه‌ای: مؤسسه پژوهشی روضه العباس علیه السلام

چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۳ هـ.ش

شابک: ۵-۳۴-۶۴۳۱-۶۰۰-۹۷۸.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت دوره: ۵۵۰۰۰ تومان

roze_alabbas@yahoo.com

مراکز پخش:

□ قم: خ صفایه، شماره ۳۲، سمت چپ، نبش فرعی ۱۱ پ ۱۱۴، ☎: ۰۲۵ - ۳۷۷۳۰۳۹۵.

□ قم: خ صفایه، کوچه ممتاز، فرعی سمت چپ، پلاک ۱۲، ☎: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۲۳۰.

□ قم: خ ارم، پاساژ قدس، پ ۱۰۷، کتابفروشی موسوی، ☎: ۰۲۵ - ۳۷۸۳۱۳۶۸.

حق چاپ محفوظ است

فهرست نگاشته‌ها

✓ پرسش‌های مطرح شده / ۱۵

- ۲۳..... پاسخ پرسش‌های یاد شده.
- ۲۴..... هدف از بررسی حقیقت، باید عمل براساس آن باشد.

✓ یادآوری یک نکته درباره بیعت / ۲۶

- ۲۷..... روایت بیعت به معنای دست کشیدن به نقل از شیعه و سنی.
- ۲۹..... بیعت کردن به معنای اقرار و پذیرش ولایت.
- ۳۰..... استدلال به حدیث غدیر منوط بر مسأله بیعت نیست.
- ۳۱..... اهتمام شیعه به بیعت تأکیدی بر دلالت حدیث غدیر بر امامت است.
- ۳۲..... برخی قراین آشکار در دلالت حدیث غدیر بر امامت.
- ۳۴..... بازگشت ولایت بر امامت و وجوب اطاعت.

✓ ۱. موضع شیعه در قبال این مسأله قرآنی چیست؟ / ۳۵

- ۳۶..... شیعه و پاسخ به پرسش قرآنی.
- ۳۷..... پیشگامان نخستین و عدم استمرار رضایت.
- ۳۸..... استدلال بر نجات گروه پیشگامان نخستین با توجه به وعده دادن بهشت به آنان.
- ۳۸..... آیا نجات و رهایی پیشگامان نخستین قطعی است؟
- ۳۹..... وعده بهشت و رستگاری برای همه انصار و مهاجران.
- ۴۱..... وعده پیروزی به هر مؤمنی که عمل شایسته انجام دهد.
- ۴۳..... وعده به رستگاری و بهشت برای تمام مؤمنان.

- ۴۳ اطلاق تهدید با خسران زیان برای گنه کاران و منحرفان.
- ۴۵ جمع بین ادله و عده با ادله تهدید.
- ۴۶ بر حذر داشتن صحابه از فتنه انگیزی و انقلاب.
- ۵۰ توجیه مطلق بودن وعده دادن خداوند به رستگاری.
- ۵۰ سخنی در باره تابعان.
- ۵۱ پیشگامان نخستین و مرتدان از اسلام.
- ۵۲ واقعیت حال پیشگامان نخستین و عدم تناسب رستگاری.
- ۵۳ قطعیت رستگاری پیشگامان نخستین و انگیزه‌ای برای کارهای زشت.
- ۵۶ پیشگامی در ایمان و مسئولیت سنگین.
- ۵۷ آیا پرداختن به مسایل مربوط به پیشگامان نخستین جایز است؟
- ۶۰ مشخص نشدن پیشگامان نخستین به شکل دقیق.
- ۶۱ اتفاق نظر مسلمانان و عدم امتیاز پیشگامان نخستین از نظر نقد.
- ۶۱ سخنی در باب حمل صحابه بر معنای «پیشگامان نخستین».
- ۶۷ سخنی در استدلال به قصه حاطب.
- ۶۷ بررسی داستان حاطب بن ابی بلتعنه.
- ۶۸ تلاش در تقدیس صحابه بدر در برابر تقدیس اهل بیت علیهم السلام.
- ۶۹ اهل تسنن و چگونگی صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله.
- ۷۰ سخن طحطاوی در توجیه دیدگاه اهل تسنن.
- ۷۲ تفسیر طحطاوی از کلمه «آل» در حدیث صلوات ابتر.
- ۷۳ سخنی از امیر مؤمنان علی علیه السلام در اختلاف مردم در مورد حدیث نبوی.
- ۷۵ سخنی از ابن ابی الحدید در مورد متناقضان و فعالیت‌های آنان بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله.
- ۷۸ سخنی از امام باقر علیه السلام در احادیث نبوی ساختگی.
- ۸۰ روایتی از مدائنی و نقطویه در مورد احادیث نبوی ساختگی.
- ۸۳ سخنی از اسکافی.
- ۸۵ سهم روایات کتاب‌های صحیح از این روایات.
- ۸۶ متن حدیث وارد شده در مورد اهل بدر.

سخنی در حدیث یاد شده.....	۸۸
قرآن کریم و سرزنش حاطب.....	۸۸
حدیث یاد شده و عدم قطعیت و رستگاری و در امان بودن بدریان.....	۹۱
اعلام قطعیت رستگاری و نجات اهل بدر و تشویق به انجام زشتی‌ها.....	۹۱
ناسازگاری قطعی بودن رستگاری و نجات اهل بدر با مواضع آنان.....	۹۴
این حدیث باید با قید مرتکبان غیر از گناهان کبیره باشد.....	۹۶
قرآن و تهدید حاطب.....	۹۶
سخنی در باب احادیث مشابه حدیث حاطب.....	۹۸
تأویل و تفسیر منطقی و عاقلانه حدیث حاطب.....	۱۰۰
تغییر و دستبرد در بسیاری از احادیث از روی عمد یا ناآگاهی.....	۱۰۱
قطعیت بخشی به بسیاری از مسائل به غیر از رخداد بدر.....	۱۰۳
احادیث یاد شده ویژه اهل بدر، نه دیگران.....	۱۰۶

✓ ۲. گروه پیشگامان نخستین و رضایت خدا / ۱۰۷

سخن در باب آیه بیعت رضوان.....	۱۰۸
عدم اطلاق آیه یاد شده.....	۱۰۹
برخی از آیات الهی موضوع رستگاری را به وفاداری به بیعت منوط دانسته‌اند.....	۱۱۰
رضایت و خشنودی فقط مختص کسانی نیست که در بیعت رضوان شرکت کرده‌اند.....	۱۱۱
برخی نشانه‌های تأیید کننده مشروط بودن رضای الهی به استقامت و پایداری.....	۱۱۳
تفاوت غبطه و حسادت.....	۱۱۴
حسادت از بزرگ‌ترین حرام‌هاست.....	۱۱۵
تفاوت دیدگاه‌های شیعیان و اهل تسنن در مورد امامان خود.....	۱۱۸

✓ ۳. چرا در مسائل صدر اسلام از سیره علی (ع) و خاندانش پیروی نمی‌شود؟ / ۱۲۱

سخنی در پذیرش عمل انجام شده و روبه‌رو شدن با آن.....	۱۲۱
سخنی در باب تن به واقع دادن و مشروعیت بخشیدن به آن.....	۱۲۲
تعیین خلافت از جانب خدای تعالی است و امام نمی‌تواند از آن عدول کند.....	۱۲۳

- انحصار خلافت در تعیین شدگان از جانب خدا. ۱۲۶
- خودداری عثمان از کناره گیری از خلافت با وجود نبود سخن آشکار برای او. ۱۳۳
- امضای چنین رخ دادی مستلزم از بین رفتن آثار و ویژگی های حق و حقیقت است. ۱۳۴
- اصول گرایی اسلامی با بیعت گرفتن به زور و قهر سازگاری ندارد. ۱۳۸
- خلیفه و حق تعیین جانشین در اداره امت اسلامی. ۱۳۹
- شیعیان به یقین می دانند که ائمه علیهم السلام از حق خود کناره گیری نکرده اند. ۱۳۹
- ادعای این که شیعیان به دروغ این امر را به پیشوایان خود نسبت می دهند. ۱۴۰
- پاسخ به این ادعا و اثبات حقانیت باور شیعیان. ۱۴۰
- شیعه ستم دیده در هجوم افتراءات. ۱۴۱
- در صورت دروغ پردازی شیعیان می بایستی از جانب ائمه علیهم السلام طرد می شدند. ۱۴۲
- شیعیان و حفاظت از میراث ائمه علیهم السلام. ۱۴۳
- تأثیر پذیری شیعیان از اخلاق ائمه علیهم السلام. ۱۴۶
- دوری اهل تسنن از اهل بیت علیهم السلام. ۱۴۸
- موضع گیری اهل تسنن در قبال شیعیان اهل بیت علیهم السلام و دشمنان آنها. ۱۴۸
- پاره ای از موضع گیری های علمای اهل تسنن در قبال ائمه اهل بیت علیهم السلام. ۱۴۹
- برخی از مواضع عموم اهل تسنن در قبال ائمه اهل بیت علیهم السلام. ۱۵۵
- اهتمام ائمه علیهم السلام به مسأله هدایت و تربیت امت. ۱۵۹
- اهتمام ائمه علیهم السلام به شیعیان خود بعد از رویگردانی اهل تسنن از آنان. ۱۶۲
- جایگاه ائمه علیهم السلام، واقعیتهای جدانشدنی از کلیت اسلام. ۱۶۳
- بیانات و سخنان ائمه علیهم السلام و افراد خواص آنها در مورد خلافت. ۱۶۵
- بیانات امیر مؤمنان علی علیه السلام در مورد خلافت. ۱۶۵
- روایات متواتر و شکایت امیر مؤمنان علی علیه السلام از امر انجام یافته. ۱۹۱
- سخن ابن ابی الحدید معتزلی پس از نقل شکوه امیر مؤمنان علی علیه السلام. ۱۹۳
- ناسازگاری سخنان امیر مؤمنان علی علیه السلام با رضایت ایشان از واقعه رخ داده. ۱۹۳
- موضع گیری حضرت زهرا علیها السلام در قبال مسأله خلافت. ۱۹۴
- موضع امام حسن مجتبی علیه السلام در مورد مسأله خلافت. ۲۰۰

- موضع امام حسین علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۰۴
- موضع حضرت زینب کبری علیها السلام در قبال مسأله خلافت ۲۰۷
- موضع امام زین العابدین علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۰۸
- موضع امام محمد باقر علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۱۳
- موضع امام صادق علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۱۴
- موضع امام کاظم علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۱۷
- موضع امام رضا علیه السلام و دیگر امامان علیهم السلام در قبال مسأله خلافت ۲۱۹
- موضع محمد بن حنفیه در قبال مسأله خلافت ۲۲۰
- موضع عبدالله بن جعفر در قبال خلافت ۲۲۱
- موضع عبدالله بن حسن و دیگر خاندان ابوطالب در قبال مسأله خلافت ۲۲۲
- موضع عباس بن عبدالمطلب در قبال مسأله خلافت ۲۲۳
- موضع فضل بن عباس در قبال مسأله خلافت ۲۲۴
- موضع عبدالله بن عباس در قبال مسأله خلافت ۲۲۵
- برخی از سخنان ناقدان در باره خطبه شقشقیه ۲۳۰
- موضع خواص اصحاب امیر مؤمنان علی علیه السلام در قبال مسأله خلافت ۲۳۱
- موضع ابوذر در قبال مسأله خلافت ۲۳۱
- موضع حذیفه در قبال مسأله خلافت ۲۳۲
- موضع برخی از صحابه در قبال مسأله خلافت با توجه به شورا ۲۳۳
- سخنان برخی از بزرگان اهل تسنن و تطابق با موارد گفته شده ۲۳۹
- سخنان عمر بن خطاب ۲۴۰
- سخنی از عثمان بن عفان ۲۴۴
- نامه معاویه به محمد بن ابوبکر ۲۴۵
- سخنان دیگری از معاویه ۲۴۷
- سخنی از عمرو بن عاص ۲۴۸
- سخنی از عبدالله بن زبیر ۲۴۹
- سخنی از علی بن فارقی ۲۴۹

- رویدادهایی در عدم اقرار اهل بیت علیهم السلام برای خلافت ۲۵۰
- رویدادهای سقیفه ۲۵۱
- رویدادهای بعد از سقیفه ۲۵۳
- عکس العمل فاطمه زهرا علیها السلام در قبال رخ دادهای مربوط به سقیفه ۲۵۳
- خودداری امیر مؤمنان علی علیه السلام از بیعت با ابوبکر ۲۵۵
- موضع امیر مؤمنان علی علیه السلام و یاران او در قبال رویدادهای شورا ۲۵۶
- تأثیر گذاری سخنان امیر مؤمنان علی علیه السلام و هم عصران ایشان بر ظهور عقاید تشیع ۲۵۹
- برخی از اهل تسنن و فهم حقیقت موضع امیر مؤمنان علی علیه السلام ۲۶۹
- سخن اسماعیل حنبلی در موضع امیر مؤمنان علی علیه السلام در قبال خلفای نخست ۲۶۹
- ادعای اقرار ائمه علیهم السلام به رضایت از وضع موجود و نیاز به دلیل ۲۷۱

✓ ۴. آیا با وجود نص شرعی آشکاری امکان بیعت شکنی صحابه وجود دارد؟ / ۲۷۳

- سهل انگاری صحابه یا سهل انگاری پیامبر!؟ ۲۷۳
- نتایج سهل انگاری ادعا شده ۲۷۸
- نهایت بزرگی و تکامل اسلام ۲۷۹
- شکست نظریه عدم نص، خود دلیلی بر وجود نص است ۲۸۰
- مخالفت صحابه با نص در دوران زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۸۱
- احادیث حوض و فتنه های بیم دهنده ۲۸۲
- در امت های پیشین چه گذشت ۲۸۳
- مخالفت با نصوص ۲۸۴
- مخالفت انصار با نص ۲۹۱
- پیش گویی پیامبر از مخالفت آنان با نص شرعی درباره خلافت امیر مؤمنان علی علیه السلام ۲۹۳
- کسانی که به مخالفت با نص پرداختند گروه اندکی بودند ۲۹۵
- طبیعت جوامع بشری در رویارویی با کودتاها ۲۹۶
- ادعای اتفاق نظر مردم مدینه بر بیعت با ابوبکر ۲۹۷
- شواهد بطلان ادعای یاد شده ۲۹۷

- ۲۹۹ سخنی در کوشش انصار در راستای بیعت با سعد ابن عبادہ
 ۲۹۹ فعالیت گروه‌های منافقان و «طلقاً آزاد شدگان در فتح مکه»
 ۳۰۲ هشدار خدا و رسول خدا ﷺ از فتنه‌های آینده
 ۳۰۳ هشدار پیامبر ﷺ از آن چه که بر دین و اهل بیت علیهم السلام خواهد گذشت
 ۳۰۶ خودداری پیامبر ﷺ و امیر مؤمنان علی علیه السلام از برخورد های سخت با منافقان
 ۳۰۷ سخنان و موضع انصار
 ۳۰۹ تمجید انصار و دیگران از امیر مؤمنان علی علیه السلام
 ۳۱۰ طرفداری گروهی از بزرگان صحابه از امیر مؤمنان علی علیه السلام
 ۳۱۱ پشیمانی انصار از بیعت با ابوبکر
 ۳۱۵ کوشش برخی برای تضعیف امیر مؤمنان علی علیه السلام و گرایش به سوی عباس
 ۳۱۶ روایت شیعه و اعتراض به ابوبکر در فراز منبر
 ۳۱۶ خطبه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام و بیدارگری ویژه انصار
 ۳۱۸ تأثیر خطبه فاطمه زهرا علیها السلام در بین مردم و عکس العمل ابوبکر
 ۳۲۰ دست کشیدن مردم از جهاد تاهنگامی که امیر مؤمنان علی علیه السلام با حاکمیت همراه نباشد
 ۳۲۱ موضع قبایل خارج از مدینه و حقیقت جنگ‌های رده
 ۳۲۲ برخی از اعراب و انکار بیعت با ابوبکر
 ۳۲۵ اعتراض برخی از عرب‌ها به پایمال شدن حق اهل بیت علیهم السلام در امر خلافت
 ۳۲۷ نتیجه‌گیری کلی از آن چه گذشت
 ۳۲۸ موضع تازه مسلمان‌ها در برابر بیعت با ابوبکر
 ۳۲۹ حضور بارز تازه مسلمان‌ها در پیکره رژیم حاکم
 ۳۳۲ کوتاهی بیشتر صحابه در زمینه یاری رساندن به حق
 ۳۳۴ پایبندی امیر مؤمنان علی علیه السلام به اصول اعتقادی و اسلامی و برخی شواهد
 ۳۳۶ وجوب پیروی از امام منصوب بدون توجه به نتیجه آن

- ۳۴۱ عدم پیروزی امام منصوب باعث نادیده گرفتن نص نمی شود
- ۳۴۲ یاری ندادن به امام منصوب گناهی که توبه پذیر است
- ۳۴۳ بازگشت صحابه به سمت امیر مؤمنان علی علیه السلام و حمایت آن ها از امام
- ۳۴۳ پیوستن صحابه به امیر مؤمنان علی علیه السلام بعد از کشته شدن عثمان
- ۳۵۳ وجود صحابه بسیاری در میان والیان، فرماندهان و یاران خاص امیر مؤمنان علی علیه السلام
- ۳۵۴ افسوس امیر مؤمنان علی علیه السلام به خواص صحابه
- ۳۵۵ انتقام گیری معاویه از صحابه
- ۳۵۵ کشته شدن حجر بن عدی و یارانش و خشم مسلمانان از این مسأله
- ۳۵۹ توجه نکردن امویان به گذشته و سابقه صحابه در خدمت به اسلام
- ۳۶۲ تحریف حقایق از سوی دستگاه اطلاع رسانی امویان
- ۳۶۲ موضع صحابه در قبال اهل بیت علیهم السلام بعد از هلاکت معاویه
- ۳۶۳ تلاش های صحابه در روایت نص امامت و مناقب اهل بیت علیهم السلام
- ۳۶۴ امام حسین علیه السلام و گرد هم آیی صحابه برای تثبیت حق اهل بیت علیهم السلام
- ۳۶۶ دلایل جلوگیری دو خلیفه نخست از بیان سیره نبوی
- ۳۶۷ اعتراف تعداد زیادی از صحابه به حقانیت امیر مؤمنان علی علیه السلام
- ۳۶۷ بیعت با امیر مؤمنان علی علیه السلام و بازگشت حق از دیدگاه صحابه
- ۳۷۵ تأکید صحابه بر وصایت امیر مؤمنان علی علیه السلام
- ۳۷۶ مخالفت برخی هواداران خلفای نخستین با ادعای وصیت
- ۳۷۸ شکوه اهل بیت علیهم السلام از قریش بوده، نه از صحابه
- ۳۷۹ دست یابی بسیاری از صحابه به درجات رفیع
- ۳۷۹ ستایش امامان علیهم السلام از صحابه
- ۳۸۴ دوست داشتن صحابه راستین و ثابت قدم، از واجبات دینی است
- ۳۸۷ خلاصه آن چه گذشت

- در زمینه رویگردانی صحابه از نص، تردید کافی است. ۳۸۸
 اذعان صحابه به نص، مایه افتخار آنان است. ۳۸۹
 سخنی در باره آیه «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ...» ۳۹۱

✓ ۵. سخنی در شایستگی مقام امامت و رهبری در عصر کنونی / ۳۹۷

- مرزبندی صلاحیت و شایستگی منصب خلافت از لحاظ شرعی. ۳۹۷
 باید با شرایط کنونی برای اجرای این طرح از خود سازگاری نشان داد. ۳۹۸
 وظیفه مسلمانان به هنگام امکان‌ناپذیر بودن اجرای چنین طرحی. ۳۹۹
 لزوم کاستن از میزان برخورد هایی که در زمینه اختلافات مذهبی بروز می‌کند. ۳۹۹
 لزوم بازگشت به منشأ این درد و رنج و بررسی علل آن. ۴۰۰

✓ ۶. ابوبکر و نماز او در جای رسول خدا ﷺ / ۴۰۳

- ناکارآمدی استدلال هر گروهی به روایتی که فقط از جانب خود روایت شده. ۴۰۳
 روایت شیعیان در مورد نماز ابوبکر. ۴۰۵
 عقیده امیر مؤمنان علی علیه السلام در مورد امر نماز از دیدگاه برخی از اهل تسنن. ۴۰۶
 اختلاف روایات در مورد موضع رسول خدا ﷺ به هنگام خروج از منزل. ۴۱۰
 وجود برخی ناهماهنگی‌ها در متن روایت‌های این داستان. ۴۱۱
 حادثه نماز به منزله نص نیست و صحابه را ملزم به بیعت با ابوبکر نمی‌کرد. ۴۱۴
 نبود هیچ سنخیت و تلازمی بین شایستگی امام‌جماعت و شایستگی خلافت. ۴۱۷
 محور قرار نگرفتن حادثه نماز ابوبکر در سخنان عمر. ۴۲۰
 مقایسه‌ای بین رویداد نماز و آن چه در حق امیر مؤمنان علی علیه السلام وارد شده. ۴۲۱
 اهمیت مسأله خلافت با دقت نظر نه با اشاره. ۴۲۲
 حقیقت باید کاملاً واضح باشد و هیچ گونه تردیدی در آن باقی نماند. ۴۲۲
 موانعی پیش روی تلاش‌های اصلاح طلبانه. ۴۲۳
 نمونه‌ای از موانع اختلافات و چند دسته‌گی‌های داخلی. ۴۲۳
 رنج و مصیبت ادیان آسمانی از این اختلافات و چند دسته‌گی‌ها. ۴۲۳

- ۴۳۴ هشدار شدید قرآن کریم به پرهیز اختلافات
- ۴۳۵ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و خیر از از مسأله اختلاف در امت
- ۴۳۷ هشدار به مسلمانان نسبت به فتنه ها و تهدید آن ها
- ۴۳۹ شدت تهدید به اختلافات و بیان پیام های خطرناک آن ها
- ۴۴۱ اهمیت موارد اختلاف برانگیز در دین و لزوم حجت آشکاری برای آن
- ۴۴۵ قدرت از مهم ترین اسباب اختلاف
- ۴۴۶ اختلاف نظر بر قدرت، نخستین و خطرناک ترین اختلاف پدید آمده در امت اسلامی
- ۴۴۶ تأکید بر وجوب شناخت امام و پیروی از او
- ۴۴۷ پایبندی حکمران به اصول، نقطه ضعفی مادی که قاطعیت شریعت آن را جبران می کند
- ۴۴۷ اکتفا کردن پیامبر صلی الله علیه و آله به یک اشاره در مورد خلافت غیر ممکن است
- ۴۴۸ باید نوعی نظام و سیستم کامل و شامل برای امر خلافت در نظر گرفته شود

۷. اکمال دین و ضرورت نیاز به امامان / ۴۴۹

- ۴۴۹ اختصاص علم دین به ائمه علیهم السلام با اکمال دین منافاتی ندارد
- ۴۵۰ توانایی امت برای شناخت احکام با تعیین مرجع و مبنا برای آنان کفایت می کند
- ۴۵۲ اهل تسنن و امتیاز علمی بسیاری از صحابه
- ۴۵۵ اعتراف اهل تسنن به متمایز بودن اهل بیت علیهم السلام از بُعد علمی
- ۴۵۹ کتاب نامه